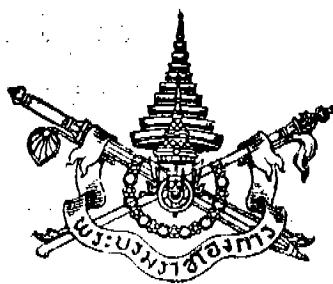

ฉบับพิเศษ หน้า ๑

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๒๘ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๕

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๓๕

แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๕

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สยามนิทราบว่า บรมนาถบพิตร

ศุภมัตติ พระพุทธศาสนาเป็นอุดมภาพ ๒๕๖๕ พรุฯ
บังบันਸมัย จันทรคตินิยม นาຄสมพัตสร ผักคุณมาส
ศุภกลบึกษ์ เ特สีคิตี สุริบคติกาล มีนาคมมาส อัษฎุมสุรทิน
ศนิวาส โดยการบริเจท

ฉบับพิเศษ หน้า ๒

ตอนที่ ๑๕ เดือน ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา สมั่นภาค ๒๕๕๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลา
ธิเบศรรามาธิบดี จักรินทุบดินทร สยามมิตรราช บรมนาถ
บพิตร

เสศีจออกพระทันงอนันตสมาคม ท่านกลางอุตุสันนิมาต
พระบรมวงศานุวงศ์และทุตานุทุต ผู้แทนนานาประเทศ สมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร เสนาມาตยราชนริพาร เฝ้าเบื้องบาทบงกช
พรั่งพร้อมโดยอนุกรรม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมให้ประกาศความ
พระราชปرارกว่า จำเดิมแต่สมเด็จพระบรมบี้ตุลาธิราช
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปักเกล้า
เจ้ออยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมพระ
ราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย วันที่ ๑๐ ธันวาคม
พุทธศักราช ๒๕๗๕ สถาปนาและน้อมการปักครองประชาธิปไตย
ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยแล้วนั้น ต่อมาได้มีการ
ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอีกหลายฉบับ
ขึ้นถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๙๒
โดยมุ่งหมายจะให้มีหลักการใหม่เพิ่มเติมตามกาลสมัย แต่
ปรากฏว่าในเวลานี้เหตุการณ์ของโลกและสถานการณ์ภายในได้

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๘๕ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๕

เปลี่ยนแปลงไป จึงกำหนดบริหารประเทศชั่วคราวพร้อมด้วย
ข้าราชการทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และพลเรือน
คณะผู้เปลี่ยนแปลงการปกครอง พุทธศักราช ๒๕๗๕ คณะ
รัฐประหาร พุทธศักราช ๒๕๖๐ และผู้รักชาติ ได้นำความ
กราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต
กลับให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช
๒๕๗๕ พร้อมทั้งรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ
พุทธศักราช ๒๕๘๒ และรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วย
บทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๕๘๓ ทรงพระราชนิรันดร์เป็น
การสมควรที่จะใช้รัฐธรรมนูญนี้ไปพลาจ่อัน และโดยที่
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวเดิม มีบทบัญญัติ
บางมาตราอันไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมให้สภากฎหมายเห็นรายภูรป์ร่างกฎหมายด้านนิ
การปรับปรุงเสียใหม่ เพื่อให้เป็นหลักลักษณะแห่งประชาธิรัฐ
ต่อไป

สภาร่างกฎหมายได้ประชุมปรึกษาร่างรัฐธรรมนูญสนอง
พระราชบัญญัติไว้เรื่องดังต่อไปนี้ จึงนำขึ้นถูกลawsuit ทูลกระหม่อม
ด้วยคำปรึกษาและน้ำดื่มความมั่นใจ พร้อมทั้งตราเป็น

ฉบับพิเศษ หน้า ๔

ตอนที่ ๑๕ เดือน ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๕๕๕

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๕ ได้ เมื่อและทรงพระราชนิราศน์ ณ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ทรงพระราชนิราศน์ให้เห็นสมควรพระราชทานพระบรมราชานุมติ

จึงมีพระบรมราชโองการด้วยสัญญาแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๕ ประสีเก็งประสาทประกาศพระราชทานแก่ประธานของพระองค์ ดังเดิมวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ขอให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ จงเป็นหลักที่บงบัดดี้พิมพ์กันอย่างอันจะมากถ้วนถี่ อาสนะและประชาราษฎร ขอปวงชนชาวไทยจาร่วมใจสมัครสไมสรเป็นเอกฉันท์ในอันจะรักภยันปฏิรูปรัฐธรรมนูญ เพื่อเพิ่มพูนสันติสุข สวัสดิภาพแก่อำนาจประเทศของพระองค์ ขอให้พระบรมวงศานุวงศ์และพันธุ์ราชการทหาร พลเรือน พลเมือง จงสไมสรสามัคคี เพื่อความดีงามคงอยู่ตัวยดด้วยด้วยดีแห่งระบบป้องกันประเทศไทย ด้วยความสัมมา正直 ท่าทีป่าวาน สมทั้งพระบรมราชปณิธานทุกประการเทอญ.

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

គណន៍ទី ១៥ លេខ ៦៥ រាជក្រឹតាភាសាអង់គ្លេស សំណាក់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ

มาตรา ๑ ให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พุทธศักราช ๒๔๘๙ พรอมทั่งรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วย นามประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒ เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวรคงแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๒ ความในหมวด ๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพิเศษก็ราช ๒๕๖๗ ให้แก่ไขเพิ่มเติม
ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้ยกเดิgmามาตราก ๕ ถึงมาตรา ๑๑
(๒) ให้แก้เลขมาตรา ๔ ถึงมาตรา ๘ เป็นเลขมาตรา
๕ ถึงมาตรา ๕ ตามลำดับ
(๓) ให้เพิ่มมาตราดังต่อไปนี้
มาตรา ๑๐ ถึงมาตรา ๒๓ ตามลำดับ

“มาตรา ๔ ผู้ใดจะต่อต้านหรือพองร่องพระมหากษัตริย์
ในทางใด ๆ มีได้”

“ มาตร ๑๐ พระมหาภัยศรีย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจ
ที่จะสถาปนาฐานัตนศรัทธา แต่พระราชทานเครื่องราช
อิสริยาภรณ์ ”

ฉบับพิเศษ หน้า ๖

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๕

“ มาตรา ๑๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ชั่งพระราชอำนาจ
ในการเดือกด้วยแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองค์นั้นต่อคน
หนึ่ง และองค์นั้นต่ออีกหนึ่งไม่นักกว่าแปดคน ประกอบเป็นคณะกรรมการ
องค์นั้น ”

คณะกรรมการที่นี้ หน้าที่ด้วยความเห็นด้วยพระมหากษัตริย์
ในพระราชบัญญัติที่ปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงประกิจฯ และ
หน้าที่อันตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ”

“ มาตรา ๑๒ การเดือกด้วยแต่งตั้งองค์นั้น ก็
ให้อองค์นั้นพ้นจากตำแหน่งเมื่อใด ให้เป็นไปตามพระราช
อธิบายด้วย ”

“ มาตรา ๑๓ องค์นั้นต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ
รัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอัน หรือสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร และต้องไม่แสดงการฝึกไฟ้ในพระครุการเมืองใด ๆ ”

“ มาตรา ๑๔ ก่อนเข้ารับหน้าที่ องค์นั้นต้องปฏิญาณ
ตนและพำเพณพระพักตร์พระมหากษัตริย์ว่า จะซื่อสัตย์สุจริตและ
จริงใจก็ต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อ
ประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิรักษา
ตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ ”

ฉบับพิเศษ หน้า ๙

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา สัมนาคม ๒๕๕๘

“มาตรา ๑๕ องค์นตรีพูดจากคำแนะนำเมื่อ ตาย ถ้าอยู่
หรือไม่พระบรมราชโองการให้พ้นจากคำแนะนำ”

“มาตรา ๑๖ การแต่งตัวและถอดถอนข้าราชการใน
พระองค์ และสมุหราชองครักษ์ ให้เป็นไปตามพระราช
อัธยาศัย”

✓ “มาตรา ๑๗ ในเมื่อพระบรมราชย์จะไม่ประทับอยู่ใน
ราชอาณาจักร หรือควยเหตุให้เหตุหนังจะทรงบริหารพระราชน
ภาระไม่ได้ จะใช้การแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งด้วยความเห็นชอบ
ของสภากฎหมายเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และ
ให้ประชานสภากฎหมายเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราช
โองการ”

“มาตรา ๑๘ ในกรณีพระบรมราชย์ตรัมป์ไม่ทรงแต่งตั้ง
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามความในมาตรา ๑๗ ก็ต้องให้
กรณฑ์พระบรมราชย์ไม่สามารถดำเนินการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์เพรยงไม่ทรงบรรลุนิติภาวะ หรือเพรยงเหตุอน
ใจก็ต้องให้คดีของคุณนตรีเสนอซ้อม ให้ผู้หนังทสมควรดำรง
คำแนะนำผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อสภากฎหมายเพื่อ
ขอความเห็นชอบ เมื่อสภากฎหมายได้ความเห็นชอบ

ฉบับพิเศษ หน้า ๘

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

ด้วย ก็ในปัจจุบันสภากัญชาการนั้นประพฤติประพฤติในพระบรมราชูปถัมภ์
พระมหาภิกษุธรรมยศและตั้งตนตนให้มีสำเร็จราชการแทนพระองค์

ในการนี้ไม่มีความต้องความแต่ครั้ง ให้คุณธรรมครั้งที่หน้าที่
แทนคุณธรรมต่อตามความในวาระแรก ”

“ มาตรการ ในระหว่างที่เมืองพุทธฯ เรื่องราชการแทนพระองค์
ตามทบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๙ ก็ต้องในกรณีที่
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามความ
ในมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๙ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วย
เหตุใดเหตุหนึ่ง ก็ ให้ปัจจุบันของคุณธรรมครั้งที่หน้าที่ผู้สำเร็จ
ราชการแทนพระองค์ช้าคราว ”

ในระหว่างที่ปัจจุบันของคุณธรรมครั้งที่หน้าที่ผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ ปัจจุบันของคุณธรรมครั้งปัจจุบันนี้ที่ในฐานะเป็น
ประธานของคณะกรรมการตั้งใจ ”

ในการนี้ปัจจุบันของคุณธรรมครั้งที่หน้าที่ได้ด้วย
เหตุใดเหตุหนึ่ง ให้คุณธรรมต่อครั้งที่หนึ่ง
ขึ้นแบบปัจจุบันของคุณธรรมช้าคราว ”

ในการนี้ไม่มีความต้องความแต่ครั้ง ให้คุณธรรมครั้งที่หน้าที่
แทนปัจจุบันของคุณธรรมต่อตามความในวาระแรก ”

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

ตอนที่ ๑๕ เดือน ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๕๖๕

“มาตรา ๒๐ ก่อนเข้ารับหน้าที่ พัสดุเรื่องราชการแทน
พระองค์ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามความในมาตรา ๗ หรือมาตรา ๙
ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภากู้เทนราษฎร์ด้วยถ้อยคำว่า จะ
ซื่อสัตย์สุจริตและจะรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติ
หน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษา
ไว้และปฏิบัติภาระซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไว้ทุก
ประการ”

“มาตรา ๒๑ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่ง^๔
กฎหมายเทียบมาด ว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช
๒๕๖๑ และปีก่อนด้วยความเห็นชอบของสภากู้เทนราษฎร์^๕

ภายใต้หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเทียบมาดว่าด้วยการ
สืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๑ จะกระทำมิได้”

“มาตรา ๒๒ พระมหากษัตริย์ทรงบรรลุนิติภาวะเมื่อพระ
ชนมายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์”

“มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ราชนัดลังก์ห้ากว่างลง ให้คัดเลือก
องค์มุนต์รัตน์เส้นอหระนาม^๖ สืบราชสันตติวงศ์ท่าทางกฎหมายเทียบมาด
ว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๑ ท่อสภาก

ตอนที่ ๑๕ เดือน ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๕๕

ผู้แทนราษฎร เพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อสภากล่าวว่าความเห็นชอบ แล้ว ให้สภารองค์พูดสร้างสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหาภก្យยืนไป แล้วให้ประธานสภาประกาศเพื่อให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่มีไม่มีประกาศองค์พูดสร้างสันตติวงศ์ตาม มาตรานี้ ถ้าไม่มีการแต่งตั้งผู้ได้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ ตามความในมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ ก็ให้ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลางก่อน แต่ถ้าไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ดังกล่าว ก็ให้ประธานองค์นั้นแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลางก่อน

ในการนี้ที่ประธานองค์นั้นแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามความในวรรภก่อน ให้แนบทบัญญัตามาตรา ๑๕ วรรคสองและวรคสามมาใช้บังคับ

ในการนี้ที่ไม่มีคณะกรรมการนัด ให้คณะกรรมการนัดร่วมกันที่ แทนคณะกรรมการนัด หรือประธานองค์นั้น แล้วแต่กรณี,

มาตรา ๓ ความในหมวด ๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๓๕ ให้แก้ไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

ฉบับพิเศษ หน้า ๑

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ส มีนาคม ๒๕๖๕

- (๑) ให้ยกเลิกมาตรา ๓๓ ถึงมาตรา ๑๕
- (๒) ให้แก้ไขมาตรา ๑๒ เป็นเดือนมาตรา ๒๕
- (๓) ให้เพิ่มมาตราดังต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕ ถึงมาตรา

๓๗ ตามลำดับ

“มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือ
ศาสนา นิเกียงของศาสนา หรือถือทั้งนิยมในทางศาสนา และ
ข้อมนิเสรีภาพในการปฏิบัติพิธกรรมตามความเชื่อถือของตน
เมื่อไม่เป็นภัยต่อหน้าท้องพลเมือง และไม่เป็นการ
ขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวในวรรคก่อน บุคคลย่อมได้รับ
ความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิ หรือ
เสียประโยชน์อันควรได้ เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิเกียง
ของศาสนา หรือถือทั้งนิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติพิธกรรม
ตามความเชื่อถือแตกต่างจากบุคคลอื่น”

“มาตรา ๒๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในทรัพย์สิน
การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การศึกษาอบรม

หนังสือพิเศษ หน้า ๑๒

ศูนย์ฯ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา

สัมนาคม ๒๕๕๕

การทุ่มสู่การณ์ ห้องสมุด ห้องประชุมเมือง
ทั้งภายในและภายนอกภูมาย”

“มาตรา ๒๗ บุคคลยื่นหนังสือรับทราบในร่างกาย
การขับถ่าย คุณขั้น หรือตรวจดูว่าไม่ว่าในกรณีใด ๆ
จะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทัญญติแห่งกฎหมาย”

“มาตรา ๒๘ การเกณฑ์แรงงานของกระทาให้ก็แต่โดย
อาศัยอำนาจตามบทัญญติแห่งกฎหมาย”

“มาตรา ๒๙ รัฐบ่อนการพัฒนาระบบสุขาของ
เอกชน การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชนนี้เป็นของ
รัฐจะกระทาให้ เว้นแต่จะเป็นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค
หรือการอันจำเป็นในการรับรองกันประจำโดยคง หรือการได้
มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือประโยชน์ของรัฐอย่างอื่น และ
ต้องดูให้ถูกต้องตามอันเป็นธรรมให้แก่เจ้าของหรือผู้ทรงสิทธิ์
บรรดาที่ได้รับความเสียหายในการโอนกรรมสิทธิ์นั้น”

“มาตรา ๓๐ บุคคลยื่นหนังสือรับทราบในเคหสถาน
บุคคลยื่นได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและ
ครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดย

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

ຕອນທີ ๑៥ ເລີນ ๖๕ ຮາຊກົງຈານນະກໍາຍາ ວິນາຄມ ໄກສະກຸ

ปราศจากความบินยอมของผู้ครอบครองก็ดี การตรวจคน
เข้าสู่สถานที่ จะกระทำได้แต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่
แห่งกฎหมาย”

“มาตรา ๓๙ บุคคลยื่นภาษีเพื่อการเดอกัณฑ์ที่อยู่ภายในราชอาณาจักรและในการประกอบอาชพ หักภาษี ๕๐% นั้นคันแห่งนักกฎหมาย

การเนรเทศบุคคลผู้สัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร ของ
กระทรวงที่นิติฯ ”

“มาตรา ๓๒ บุคคลคนเดียว หรือกลุ่มคนร่วมกัน
ข้อมูลที่ส่งเสริมเรื่องราวของภาษาในเช่น โฆษณาและวัสดุการพิมพ์
กฎหมายนี้”

“มาตรา ๓๓ สิทธิของบุคคลในครอบครัวยื่อมได้รับความคุ้มครอง”

“มาตรา ๓๔ ให้ใช่องบุคคลที่จะพ้องหน่วยราชการซึ่ง
เป็นนิตบุคคลให้รับผิดเพื่อการกระทำของเข้าพนักงานในฐานะ
เสนอแนะเป็นตัวการหรือนายจ้างยื่นฟ้องให้รับความคุ้มครอง”

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๕

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๕๖๕

“มาตรา ๓๕ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญนี้ให้เป็นปัจจัยที่อ่อนตัว ศาสนา พระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญมีได้”

“มาตรา ๓๖ บุคคลซึ่งเป็น พ่อแม่ ตัวร่วม ข้าราชการประจำอื่น และพนักงานเทคโนโลยีอื่นมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเข่นเดียวกับประชาชนพลเมือง เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย หรือกฎหมาย หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย เนื่องในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ หรือวินัย”

“มาตรา ๓๗ บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีหน้าที่ เก็บต่องอบหมาย ป้องกันประเทศ ช่วยเหลือราชการโดยทางเสียงภาษาและอันๆ กายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายัญญาด้วย”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๑ และมาตรา ๓๙ ถึงมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พุทธศักราช ๒๕๖๕ ตามลำดับ

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๔

ตอนที่ ๑๔ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ ๙ มีนาคม ๒๕๖๘

“หมวด ๓

แนวโน้มรายแห่งรัฐ

มาตรา ๓๔ รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราชและร่วมมือกับ
กันนานาประเทศ เพื่อบำรุงสันติสุขของโลก

มาตรา ๓๕ รัฐต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราชและ
ประโยชน์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๔๐ รัฐจะคือรักษาความสงบภายใน เพื่อป้อง
ผลให้ราษฎรประสบสันติสุข

มาตรา ๔๑ รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนได้มีการริเริ่มในทาง
เศรษฐกิจ และประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณะไปก็
ให้ประสานกันกับการดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจส่วนเอกชน

มาตรา ๔๒ รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม
การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ
สถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

การศึกษาชนอุดมศึกษา รัฐพึงจัดการให้สถานศึกษา
ดำเนินกิจการของตนเองให้ก้าวไปขอนเขกด้วยหมายบัญญัติ

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๖

ตอนที่ ๑๕ เดือน ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๕

มาตรา ๔๓ รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข ตลอดถึงการ
มาตรการและทางสังเคราะห์

การน้อมถั่นและปรับโรงคราภากด รัฐจะต้องกระทำให้แก่
ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า

มาตรา ๔๔ บทบัญญัติในหมวดนี้ไว้เพื่อเป็นแนวทาง
สำหรับการตระกูลหมายและการบริหารราชการแผ่นดินตาม
นโยบายดังกล่าวด้วย และไม่เกินไปเกิดสิทธิในการพ้องร้องรัฐ”

มาตรา ๕ ความในหมวด ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราช
อาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๗๕ ให้แก่ไขเพิ่มเติม
ดังต่อไปนี้

(๑) ให้แก่เลขหมวด ๓ เป็นเลขหมวด ๕

(๒) ให้ยกเลิกมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๓๓

มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๕๙

(๓) ให้แก่เลขมาตรา ๑๖ ถึงมาตรา ๑๗ เป็นเลขมาตรา
๕๕ ถึงเลขมาตรา ๕๖ ตามลำดับ

(๔) ให้แก่เลขมาตรา ๑๘ ถึงมาตรา ๒๐ เป็นเลขมาตรา
๕๘ ถึงเลขมาตรา ๕๙ ตามลำดับ

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๙

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ส มีนาคม ๒๕๕๕

- (๔) ให้แก่เดxmมาตรา ๒๒ ถึงมาตรा ๓๒ เป็นเดxm
มาตรा ๕๑ ถึงมาตรा ๖๑ ตามลำดับ
- (๕) ให้แก่เดxmมาตรา ๓๕ ถึงมาตรा ๓๖ เป็นเดxmมาตรา
๖๕ ถึงมาตรा ๖๖ ตามลำดับ
- (๖) ให้แก่เดxmมาตรา ๓๗ เป็นเดxmมาตรา ๖๘
- (๗) ให้แก่เดxmมาตรา ๓๘ เป็นเดxmมาตรา ๗๑
- (๘) ให้แก่เดxmมาตรा ๔๐ เป็นเดxmมาตรा ๗๔
- (๙) ให้แก่เดxmมาตรा ๔๒ ถึงมาตรा ๔๕ เป็นเดxmมาตรा
๗๗ ถึงมาตรा ๘๐ ตามลำดับ
- (๑๐) ให้เพิ่มมาตรากว่า ๔๒ ถึงมาตรा ๔๕ เป็นเดxmมาตรा
๗๗ ถึงมาตรा ๘๐ ตามลำดับ
- (๑๑) ให้เพิ่มนํามาตรากว่า ๔๗ ถึงมาตรากว่า ๖๔ มาตรากว่า ๖๗ ถึง
มาตรากว่า ๖๙ ถึงมาตรากว่า ๖๔ มาตรากว่า ๖๗ มาตรากว่า ๖๕ ถึง
มาตรากว่า ๗๐ มาตรากว่า ๗๒ ถึงมาตรากว่า ๗๓ มาตรากว่า ๗๕
ถึงมาตรากว่า ๗๖

“มาตรา ๔๗ สมाचิกสภាឌบเนนรายผู้ให้อัญชันตัวแทน
ได้คราวละห้าปี ถ้าตัวแทนไม่สมัชิกไว้วางดงเพราะเหตุอนุญาต
จากผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เสือกตั้งห้ามมาชิกขันแทนให้เต็ม
ตัวแทนที่ว่างอยู่ แต่ถ้าสมัชิกที่เข้ามาแทนนั้น ให้อัญชัน
ตัวแทนที่เพียงเท่ากันคนเดียว”

ฉบับพิเศษ หน้า ๔

ตอนที่ ๑๕ เดือน ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๕๕๕

“มาตรา ๕๐ สมาชิกภาพแห่งสภាដูญแทนราษฎร์สันตุสัสดัง
เมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรืออุบสภาก
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออกจาก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้
สมัครรับเลือกตั้ง ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาดูญแทนราษฎร
- (๕) สภាដูญแทนราษฎรที่นิจฉัยให้ออกจากตำแหน่ง โดย
เห็นว่ามีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความ
เสื่อมเสียแก่สภาก นิติไม่ชอบด้วยกฎหมายเสียงไม่ตា
กว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

การวินิจฉัยตาม (๕) ในศาลฎีกาวินิจฉัยความว่าการที่
กฎหมายกำหนด แต่การซักข้า烛ของศาลฎีกाय์ย้อมไม่กระทบ
กระทำการที่สมชายนันได้ปฏิบัติหน้าที่ในสภาก่อนมาการซักข้า烛”

“มาตรา ๖๒ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้ขึ้น หรือ
ลงมื้อ หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาดูญแทนราษฎรไปทำการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๕

กฎหมายที่ ๑๕ เดือน ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๕

สอุบส่วนในฐานะที่สมำชิกผู้นั้นเป็นผู้ห้องฟ้าในคดีอาญา เว้นแต่
ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภา หรือในกรณีที่ขึ้นในขั้นระทึก
ความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมำชิกในขั้นระทึกความผิด ให้ราย
งานไปยังประธานสภากोดบดคุ่น และประธานสภารายงานสั่งปล่อย
ผู้ถูกจับให้พ้นจากการคุมขังได้"

"มาตรา ๖๓ ในกรณีการพ้องสมำชิกสภាបุคคลรายภูร
ในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้พ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะ^{จัดให้}
พิจารณาคดีนี้ในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับ^{จัดให้}
อนุญาตจากสภา แต่กรณี การพิจารณาคดีที่ต้องไม่เป็นการ
ขัดขวางต่อการที่สมำชิกผู้นั้นจะมาเข้าประชุมสภา

การพิจารณาที่ศาลได้^{จัดให้}กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่าข้อเดย์เป็น
สมำชิก ยื่นเมื่อนันทีใด"

"มาตรา ๖๔ ถ้าสมำชิกสภាបุคคลรายภูรถูกคุมขังใน
ระหว่างสอบสวน หรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึง^{จัดให้}
สมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี ต้อง^{จัดให้}
สั่งปล่อยทันที ถ้าหากสภากลับร้องขอ

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๐

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ส มีนาคม ๒๕๔๕

คำสั่งปลดล็อกความความไม่นิรรกรก่อน ให้มีผลบังคับดังต่อไปนี้
วันสั่งปลดล็อกงานถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม”

“มาตรา ๖๗ การตราพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายให้มีผลบังคับด้วยการลงนามในทางอาญา หรือลงนามในบุคคลหากเข่นกกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลากระทำความผิด จะกระทำมิได้”

“มาตรา ๖๘ การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้ก็เฉพาะที่ได้อันญญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ เว้นแต่ในกรณีจะเป็นรับค่าวัสดุจ่ายไปก่อนที่ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องขออนุมัติจากสภากัญชาก่อนรายอุปกรณ์ในโอกาสแรกที่พึงกระทำการ”

“มาอนุมัติของสภาก็ให้ทำเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะเรื่อง หรือรวมลงไว้ในพระราชบัญญัติโอนเงินในงบประมาณ หรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีก็ได้”

“มาตรา ๗๐ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งสมควรจะมีแผนการณ์ต่อเนื่องกัน อันเมื่อรัฐบาลแต่งตั้งแก่บังก์ชา率为อุปโภค แตะ

คุณที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบนถยา ๘ มีนาคม ๒๕๖๕

ข้อต่อไปนี้เป็นเรื่องของราษฎร์ จังหวัด
พระราชนูญตั้งขึ้นในพฤษภาคมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ แต่
จะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ “ไม่เกินห้าปี”

“มาตรา ๑๒ ร่างพระราชบัญญัติโดย พระมหากษัตริย์
ให้มีทรงเห็นชอบด้วย แห่งพระราชทานคุณมายังสภាដูญ
รวมถึง หรือไม่ได้พระราชทานคุณมาภายในหกสิบวัน สภ
จะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินี้ใหม่ ถ้าสภามติยังนั้น
ตามเดิมด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า半ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
ของสภาก็แล้ว ให้นายกรัฐมนตรีร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้น^{ตั้งแต่}
ทูลเกล้าฯ ถวายออกครงหนัง เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงลง^{ตั้งแต่}
พระปรมาภิไชยพระราชทานลงมาภายในสามสิบวัน ก็ให้นำ
พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบนถยาใช้บังคับเป็น
กฎหมายได้ เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมา
ภิไชยแล้ว”

“มาตรา ๑๓ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอให้ก็ได้โดยคณะกรรมการ
รัฐมนตรี หรือสมาคมสภាដูญแทนรวมถึง แต่ร่างพระราชบัญญัติ
เกี่ยวกับการเงิน สมาคมจะเสนอให้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของ
นายกรัฐมนตรี

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๕๕๙

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน หมายความถึงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อความต่อไปนี้ หรือเพื่อข้อใดข้อหนึ่ง กล่าวคือ การตั้งขึ้นหรือยกเลิกหรือลดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือผ่อนปรนร้อวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาระหรืออากร การจัดสรรหรือรับหรือรักษาหรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการกู้เงิน หรือการค้าประกัน หรือการใช้เงินกู้ หรือร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเงินตรา

ในการณ์เป็นที่สังสัย ให้เม่นอ่านข้องประชานสภาก็จะ
วินิจฉัยว่า “ร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยว
ด้วยการเงินหรือไม่”

“มากรา ລະ ສາມາຊີກສກາຜູ້ແທນຣາຍຄູ່ໄມ້ຕໍ່ກວ່າຫັນໃນຫ້
ຂອງຈຳນວນສາມາຊີກທັງໝົດ ມີສັກຮັບເຂົ້າຂໍ້ເສັນອັນຕື່ອໄຫວ້ເປົດ
ອົກປ່ຽຍທົ່ວໄປໃນສາກ ເພື່ອໃຫ້ຄະເຮົ້ມນົກຕົກແດລງຂໍ້ເທົ່າຈິງ
ຮຽນແສດງຄວາມຄົດເຫັນໃນບໍ່ຢູ່ທາເກີ່ວກັບການບໍລິຫານຮາຊາກ
ແພັ່ນດີນ

ผู้ใดตั้งกล่าวในวรคก่อน ให้เป็นต่อประธานสภา และให้ประธานสภาแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อกำหนดเวลาสำหรับการเบ็ดอกประชากันที่ว่าไป ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่

เดือนที่ ๕๖ เดือน ๘ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๗๔

นายกรัฐมนตรีได้รับแจ้งแล้วคดีระหว่างนตรีย์อ่อนมีสิทธิ์จะขอให้ชั่งน้ำการเชื่อถือภัยทั่วไปนี้เสียได้ เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่ควรเบิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ในการเบิดอภิภารຍทั่วไปตามมาตรานี้ สภากำลงมติในบัญหาที่อภิภารຍได้..

“มาตรา ๑๖ สำนักงานสภาพัฒนาระบูรณ์ไม่ต้องกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสำนักทั้งหมด มีสิทธิ์เข้าซื้อเสนอขายตั้งข้อเบ็ดอภิภารຍทั่วไปเพื่อล้มตัวไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายตัวหรือหัวหน้าคณะ

เมื่อการเบิดอภิภารຍทั่วไปในส่วนภายนอกสุดลัง โดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านจะเป็นภาระเบ็ดอภิภารย์ไป ให้สภาพัฒนาระบูรณ์ไม่ต้องกว่าหนึ่งในสามของจำนวนตัวไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ แล้วการลงมติในการนี้ เช่นนี้ ไม่ให้กระทำในวันเดียวกันกับวันที่การอภิภารຍสิ้นสุด”

มาตรา ๖ ความในหมวด ๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๗๔ ให้แก้ไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา สมนาคม ๒๕๖๕

- (๑) ให้แก้เดือนวัน ๕ เป็นเดือนวัน ๕
- (๒) ให้ยกเลิกมาตรา ๕๖ ถึงมาตรา ๕๙ มาตรา ๕๑ ถึงมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๗
- (๓) ให้แก้เดือนมาตรา ๕๙ ถึงมาตรา ๕๐ เป็นเดือนมาตรา ๕๒ ถึงเดือนมาตรา ๕๔ ตามลำดับ
- (๔) ให้แก้เดือนมาตรา ๕๕ เป็นเดือนมาตรา ๕๓
- (๕) ให้แก้เดือนมาตรา ๕๖ เป็นเดือนมาตรา ๕๕
- (๖) ให้เพิ่มมาตราดังต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๖ ถึงมาตรา ๕๘

“มาตรา ๕๑ พระมหากษัตริย์ทรงคงคณะรัฐมนตรีขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีว่าที่หนึ่ง และรัฐมนตรีอีก อหิบาลน้อยสิบสี่นาย อย่างมากยี่สิบแปดนาย

ในการคั้นนายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ให้คณะรัฐมนตรีที่บ่าวหารราชการแผ่นดิน”

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๕

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา สัมนาคม ๒๔๘๕

“มาตรา ๙๕ ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการแผ่นดินที่คดเค็มรัฐมนตรีเห็นสมควร จะพึงความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปปัจจุบันประชาชนสภาขอให้เบ็ดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมของสภาได้ ในกรณีเช่นว่านี้ สภาจะลงมติในมื้อหัวที่เบ็ดอภิปรายมิได้”

“มาตรา ๙๖ ในระหว่างเวลาบริหารราชการแผ่นดิน ภายหลังที่ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ถ้ามีพฤติกรรมที่คดเค็มรัฐมนตรีเห็นสมควร คณะรัฐมนตรีจะขอให้สภารับมติในมื้อหัวที่เบ็ดอภิปรายได้”

“มาตรา ๙๗ รัฐมนตรีทั้งหมดต้องออกจากตำแหน่งเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจในคณะ หรือเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งที่ให้ความไว้วางใจแก่คณะรัฐมนตรีในขณะเข้ารับหน้าที่นับแต่ตนสุดลง หรือเมื่อความเห็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสันสุดลง ได้กรณีทางส่วนนั้น คณะรัฐมนตรีที่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ต่อไปนี้ใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๖

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๔๕๘

นอกรากนความเป็นรัฐนตรีจะสืบสุคลงเนพาด้วย

(๑) ตาบ

(๒) ถืออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้
สมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่า
ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจ

“ มาตรา ๘๘ ในเหตุนักเมินที่ความจำเป็นรั่นคุวนในอัน
จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือบังป้องบัดกัยพินต์สาธารณะ
และจะเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้ทันท่วงทันได้ก็ เมื่อ
กรณีเช่นว่านั้นเกิดขึ้นในระหว่างสภาถูกบุก抢 พระมหากษัตริย์
จะทรงตราราชการกำหนดให้ใช้บังคับดั่งเช่นพระราชบัญญัติก็
ได้ ”

ในการประชุมสภาคราวต่อไป ให้เสนอพระราชกำหนด
นั้นต่อสภาโดยไม่ซักซาน ถ้าสภาอนุมัติแล้ว พระราชกำหนด
นั้นก็ให้มีผลเป็นพระราชบัญญัติต่อไป ถ้าไม่อนุมัติ
พระราชกำหนดนั้นก็เป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระทั่ง
กิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น ”

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๗

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๕๓๕

คำอนุมัติและไม่อนุมัติ ให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ”

“มาตรา ๙๘ ในระหว่างสมัยปัจจุบัน ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับข้อการภาษีอากรหรือเงินตรา ซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับ เพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดั้งเดิม พระราชบัญญัติได้

พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามความในวรรคก่อน จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสองวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๙ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

“มาตรา ๙๐ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ว่าด้วยพระราชอำนาจในการประกาศใช้กฎหมายการศึก ตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎหมายการศึก

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎหมายการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรับด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารบกกระทำการได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎหมายการศึก ..

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๙

ต่อไป ๑๕ เดือน ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๔๕

“ มาตรา ๕๓ พรมมากรัฐวิริทั่งไว้ซึ่งพระราชนิจใน
การประการสังคมเมื่อได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทน
ราษฎรแล้ว แต่ไม่เป็นการขัดกับกฎหมายขององค์การ
สหประชาชาติ นติให้ค่าว่ามิบอมของสภาผู้แทนราษฎร
ต้องมีเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ”

“ มาตรา ๕๔ พรมมากรัฐวิริทั่งไว้ซึ่งพระราชนิจใน
การกำหนดสืบสัญญาด้วยภาพลงนาม แต่กำหนดสืบสัญญา
อันก็เป็นการประเทศ ”

“ หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือ
จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้อง
ได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร ”

“ มาตรา ๕๕ พรมมากรัฐวิริทั่งไว้ซึ่งพระราชนิจใน
การถอดถอนฐานัตศักดิ์ และเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ”

“ มาตรา ๕๖ พรมมากรัฐวิริทั่งแต่งตั้งและถอดถอน
“ ราชการผ้ายทหารและผ้ายคลเรือนคำแหง ” ปลัดกระทรวง
อธิบดี และเที่ยบเท่า ”

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๕

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๕

“ มาตรา ๕๗ การกำหนดคุณสมบัติ การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน และการลงโทษข้าราชการ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ”

✓ “ มาตรา ๕๘ กายให้บังคับมาตรา ๑๗ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๘๑ บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการใด ๆ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐธรรมนูญลงนามรับรองพระบรมราชโองการ ”

มาตรา ๑ ความในหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๖๕ ให้แก้ไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

- (๑) ให้แก้ไขหมวด ๕ เป็นหมวด ๖
- (๒) ให้แก้ไขมาตรา ๕๘ ถึงมาตรา ๕๙ เป็นเดือนมาตรา ๕๙ ถึงเดือนมาตรา ๑๐๐ ตามลำดับ
- (๓) ให้แก้ไขมาตรา ๖๐ เป็นมาตรา ๑๐๑
- (๔) ให้เพิ่มมาตราดังต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๐๕

มาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๐๕

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๐

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๕๔๕

“ มาตรา ๑๐๑ การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง หรือทั้งข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลธรรมตามอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้นจะกระทำมิได้ ”

“ มาตรา ๑๐๒ การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลหรือพิจารณา เพื่อใช้แก้คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้ ”

“ มาตรา ๑๐๔ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง บ้าย และถอดถอนผู้พิพากษา ”

“ มาตรา ๑๐๕ การแต่งตั้ง การบ้าย และการถอดถอนผู้พิพากษา จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการผู้พิพากษาก่อนแล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การเดือนตัวแห่งนั้น และการเดือนเงินเดือนผู้พิพากษา จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการผู้พิพากษาระดับนี้ ”

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๑

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๕๕๘

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๗ แห่งมาตรา ๑๐๖ ถึงมาตรา ๑๐๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๑๕

“หมวด ๗

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๐๖ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ อธิบดีกรม อัยการ และบุคคลอื่นอ กสามคนซึ่งสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้ง จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ประธานศาลฎีกาเป็นประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๐๗ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ตามที่บัญญัติ ในรัฐธรรมนูญ

วิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๐๘ ทุกครั้งเมื่อการเลือกตั้งทั่วไป ให้สภาผู้แทน ราษฎรแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญจากผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ภายใน สามสิบวันนั้นแต่งตั้งเปิดสมัยประชุมสภาครั้งแรก

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๒

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๕

กำหนดวันคั่งกล่าวในวรรคก่อน ให้หมายถึงวันในสมัย
ประชุม

ในการแต่งตั้งคุ้มครองการรัฐธรรมนูญตามความในวรรคแรก
สภาระแห่งตั้งผู้พ้นจากตำแหน่งให้เป็นคุ้มครองการรัฐธรรมนูญ
ใหม่อีกได้

มาตรา ๑๐๕ คุ้มครองการรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภាដุแทนราษฎร
แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) เปิดสมัยประชุมสภាដุแทนราษฎรครั้งแรกหลังจาก
การเลือกตั้งทั่วไป

(๒) ตาย

(๓) ลาออกจาก

(๔) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้
สมัครรับเลือกตั้ง ตามที่มีกฎหมายไว้ในกฎหมาย
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภាដุแทนราษฎร

(๕) ต้องคำพิพากษาโดยจำคุก

มาตรา ๑๑๐ ถ้าตำแหน่งคุ้มครองการรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภा
ดุแทนราษฎรแห่งตั้งว่างลงเพwangเหตุอันใด นอกจากถึงคราว
ออกเมื่อเปิดสมัยประชุมสภารั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๙

ตอนที่ ๑๕ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ๔ มีนาคม ๒๕๖๕

ให้สภากลับตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญเข้ามาแทนภายในกำหนดเวลา
สามสิบวัน

กำหนดวันตั้งก่อตัวในวาระก่อน ให้หมายถึงวันในสมัย
ประชุม”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในหมวด ๖ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๑๙ แห่งหมวด และ
ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๘ และมาตรา ๑๑

“หมวด ๘
การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๑ รัฐธรรมนูญนี้แก้ไขเพิ่มเติมได้ ก็แต่โดย
เงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ต้องแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาก่อนคณะกรรมการ
หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ต่ำกว่าหนึ่ง
ในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
- (๒) ผู้ต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้สภากลับ^{ตั้งตุลาการ} เทนราษฎรพิจารณาเป็นสามวาระ

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๔

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา สัมนาคม ๒๕๕๘

- (๓) การออกเสียงลงคณ์ແນນในวาระที่หนังชนรับ
หลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อ และต้องมีเสียงเห็น
ชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนี้ไม่ต่างกว่าสอง
ในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
- (๔) การออกเสียงลงคณ์ແນນในวาระที่สองชนพิจารณา
เรียงลำดับมาตรา ให้อีกคนเสียงข้างมากเป็น
ประมาณ
- (๕) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสันแล้ว ให้รอ
ไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้ว ให้สภាចุ้ม
รายภูมิพิจารณาในวาระที่สามต่อไป
- (๖) การออกเสียงลงคณ์ແນນในวาระที่สามชนสุดท้าย
ให้ใช้วิธีเรียกชื่อ และต้องมีเสียงเห็นชอบด้วย
ในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ ไม่ต่างกว่า
สองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
- (๗) เมื่อการออกเสียงลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวมาข้าง
บนแล้ว ให้นำเขียนทูลเกล้าฯ ถวาย และให้นำ
บันทึกไว้ในพระบรมราชโองการ และนามาตรา ๙๒ มาใช้บังคับ
โดยอนุโตร ”

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๕

ตอนที่ ๑๕ เดือน ๖๕ ราชกิจจานุเบนถยา ๘ มีนาคม ๒๕๖๕

มาตรา ๑๐ ให้ยกเกิกความในหมวด ๗ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๔๙๕ และเพิ่ม
ความห้ามเป็นแบบหนวด ๕ และบานเฉพาะกาลเดسمาตรา ๑๑
ถึงมาตรา ๑๒๓

“ หมวด ๕ ”

บทสุคทัย

มาตรา ๑๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕ ถ้ามีบัญหาการ
ต่อความรัฐธรรมนูญอันอยู่ในวงงานของสภาพัฒนราษฎร ให้
เป็นอำนาจของสภาพัฒน์ต่อความ และให้ออกว่าการต่อความของ
สภาพัฒน์เด็ดขาด

ในการต่อความรัฐธรรมนูญความความในวรรคก่อน ต้องมี
สมาชิกประชุมไม่ต่ำกว่าครึ่งจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็น
องค์ประชุม

มาตรา ๑๒ บทบัญญัติแห่งกฎหมายได้มีข้อความเบื้อง
หนึ่งข้อต่อรัฐธรรมนูญ ๕ บทบัญญัตินี้เป็นอันใช้บังคับโดยเด

มาตรา ๑๓ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย
บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้อง

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๖

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๕

ด้วยบันทึกข้อความคราว ๑๓๓ ก็ให้คำถือการพิจารณาพิพากษา
คดีไว้ชั่วคราว เดลีส่งความเห็นเช่นว่านี้ตามทางการ เพื่อ
คณะกรรมการรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาไว้ในจังหวัด

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาด
และให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนคำพิพากษา
ของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ให้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ ในวาระเริ่มแรก
ภายในระยะเวลาสิบปี นับแต่วันใช้บังคับรัฐธรรมนูญนั้น ให้
สถาบันแห่งราชภูมิประกอบด้วยสมชาย ๒ ประเภท มีจำนวน
ไม่เกิน

(๑) สมชายประเภทที่ ๑ ได้แก่ผู้ซึ่งราชภูมิได้ออกคัดค้าน
บทบัญญัติมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖

(๒) สมชายประเภทที่ ๒ ได้แก่ผู้ซึ่งพระมหากษัตริย์
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ฯ แต่งตั้งขึ้นไว้แล้ว
ในวันที่ใช้บังคับรัฐธรรมนูญ

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๗

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๕๘

ในระหว่างที่สมาชิกประภากที่ ๑ ยังไม่ได้ใช้รับหน้าที่
ให้สภាដูญแทนรายภูรปะกอบด้วยสมาชิกประภากที่ ๒ ไปทาง
ก่อน

มาตรา ๑๖ เมื่อได้ใช้บังคับรัฐธรรมนูญนี้ไปแล้วท้าวไป
ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดใดได้รับการศึกษาอบรมเช่น
ประถมศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็น
จำนวนเกินกว่าห้าสิบห้าในห้าสิบห้า ให้หัวหน้าส่วนราชการ
ให้สมาชิกประภากที่ ๒ ออกจากตำแหน่งจำนวนเท่าจำนวน
สมาชิกสภាដูญแทนรายภูรปะกอบการเลือกตั้งในจังหวัดนั้น หลัก
เกณฑ์และวิธีการออกจากตำแหน่งให้เป็นไปตามข้อบังคับซึ่ง
สภាដูญแทนรายภูรปะกอบได้ตราขึ้น

ในระหว่างที่สมาชิกประภากที่ ๒ ตามมาตรา ๑๕ ถ้า
ตำแหน่งสมาชิกประภากที่ ๒ ว่างลง โดยไม่ได้จากการออก
ตามความในวรรคแรก พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งบุคคล
ที่มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือก
ตั้งเป็นสมาชิกสภាដูญแทนรายภูร ให้เป็นสมาชิกประภากที่ ๒
เท่าจำนวนตำแหน่งที่ว่างลงนั้น

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๙

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ส.มีนาคม ๒๕๖๕

ในกรณีที่จะมีการออกจากคำแนะนำของสมาชิกประเภทที่๒ ตามความในวรรคแรก ให้คณารัฐมนตรีประกาศจำนวนผู้มีส่วนได้เสียดังนี้ ซึ่งได้รับการศึกษาอบรมขั้นประถมศึกษา ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในวันที่ ๑ มกราคม ของทุก ๆ ปี

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่สมาชิกประเภทที่ ๒ จะต้องออกจากคำแนะนำตามมาตรา ๑๖ ให้มีการเดือกดังสมาชิกประเภทที่ ๑ เพิ่มขึ้นตามจำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ ที่จะต้องออกจากคำแนะนำนั้นภายในวันที่ ๑ เมษายน และให้สมาชิกประเภทที่ ๒ ออกจากคำแนะนำในวันที่สมาชิกประเภทที่ ๑ เข้ารับหมาย

มาตรา ๑๘ ในระหว่างที่สมาชิกประเภทที่ ๒ ถ้ามีการชุมนุมสภา ตามความในมาตรา ๖๕ ให้มีการเดือกดังสมาชิกใหม่ เฉพาะในส่วนสมาชิกประเภทที่ ๑

มาตรา ๑๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๐ (๒) (๓) (๔) และ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๖๒ ลงทะเบียนประเภทที่ ๒ คงอยู่ในคำแนะนำได้ตลอดเวลา

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๕

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๔๕

ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๕ แต่ไม่ให้มีการประชุมดำเนินการของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระหว่างที่สภาพัองค์กรยุบตามความในมาตรา^{๖๕}

มาตรา ๑๒๐ ก่อนที่จะมีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ ให้นำบทัญญต์
แห่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ใช้
อยู่ในวันใช้บังคับรัฐธรรมนูญนั้นมาใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๑ ให้ยกเวียรรัฐมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวัน^{๒๕}
ใช้บังคับรัฐธรรมนูญ คงอยู่ในตำแหน่งบริหารราชการแผ่นดิน^{๒๖}
ตามนโยบายที่ได้แจ้งไว้ต่อสภาผู้แทนราษฎรต่อไปก่อน และ^{๒๗}
พ้นจากตำแหน่งเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเทกที่ ๑ เข้า
รับหน้าที่ และให้คำวินิมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๒ ในวาระเรื่องแรก ให้สภาผู้แทนราษฎรแต่ง
ตั้งคุ้มครองรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๐๖ ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด
สามสิบวันนับตั้งแต่วันที่สมาชิกประเทกที่ ๑ ได้เข้ารับหน้าที่^{๒๘}

มาตรา ๑๒๓ เมื่อเดือนมิถุนายนประเทกที่ ๒ ข้าราชการ
ประจำค้องออกจากการตำแหน่งก่อน จึงจะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี^{๒๙}
หรือข้าราชการการเมืองอันได้”

ฉบับพิเศษ หน้า ๔๐

ตอนที่ ๑๕ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบนกษา ๙ มีนาคม ๒๕๕๕

มาตรา ๑๑ บรรดา magna ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๗๕ ซึ่งได้มีการแก้ไข มาตราดามรัฐธรรมนูญแล้วนั้น ถ้าได้อ้างถึงบทมาตราใดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๗๕ ให้ถือว่าอ้างถึงบทมาตราตามที่แก้ไขมาตราใหม่นั้น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

รองพล ป. พินุลสังคրัน

นายกรัฐมนตรี